RS AU § 232 Finansiering arbetsmodell för landsbygdsutveckling

Ärendenummer: RS 2025/581

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Information om äskandet tas emot. Ärendet hanteras i Mål och budget 2027 – 2029.

Sammanfattning

SAMLA är en utvecklingsprocess för att skapa långsiktigt hållbara samverkansformer för landsbygdsutveckling på Gotland. Syftet är att stärka dialogen mellan lokalsamhällen och Region Gotland samt att skapa bättre förutsättningar för gemensam planering, prioritering och genomförande av utvecklingsinsatser.

Under 2026 har arbetet prövats i fem pilotområden. Erfarenheterna visar att det finns ett stort engagemang för modellen och ett behov av långsiktiga samverkansstrukturer. Piloterna visar också att lokalt förankrade utvecklingsplaner, tydliga kontaktvägar och samverkansledare är viktiga för att samla aktörer, fånga upp utvecklingsfrågor och skapa en fungerande dialog med Region Gotland.

SAMLA innebär även ett nytt arbetssätt för Region Gotland. För att modellen ska fungera långsiktigt behöver regionen utveckla sin förmåga att arbeta platsbaserat, samordna frågor över förvaltningsgränser och ta tillvara lokal kunskap i ordinarie planering, styrning och uppföljning.

På sikt bedöms SAMLA kunna bli en viktig struktur för samverkan mellan lokalsamhällen och Region Gotland. Modellen kan bidra med lokal kunskap och förankring inom bland annat samhällsplanering, näringslivsutveckling, serviceutveckling, inflyttning och civil beredskap såsom Stark socken.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att arbetet nu har kommit till ett läge där långsiktighet är en framgångsfaktor. För att säkra den kapacitet och de relationer som byggts upp under pilotperioden, föreslås en årlig finansiering om totalt 2,5 miljoner kronor från och med 2027, varav 1,5 miljoner kronor avsätts för lokala SAMLA-strukturer och 1 miljon kronor för koordinering och utveckling inom Region Gotland. Detta bedöms vara en förutsättning för att etablera SAMLA som en långsiktig resurs för utvecklingen av hela Gotland.

Bedömning

Detta redovisar en första utvärdering av SAMLAs pilotområden under 2026 samt förslag till långsiktig finansiering från 2027. Erfarenheterna från de fem pilotområdena visar att SAMLA har potential att skapa tydligare samverkan

mellan lokala aktörer och Region Gotland, stärka lokal utvecklingskapacitet och ge bättre förutsättningar för ett mer platsbaserat arbetssätt.

Piloterna visar samtidigt att långsiktighet, kontinuitet och tydliga kontaktvägar är avgörande för att samverkansformen ska fungera. För att ta tillvara den lokala kunskapen och skapa hållbara strukturer för dialog, planering och utveckling krävs kapacitet både lokalt och inom Region Gotland. SAMLA bedöms även kunna bidra till genomförandet av andra prioriterade utvecklingsområden, såsom beredskap, där samverkan mellan lokala aktörer och regionen är en förutsättning.

Att avsluta finansieringen efter pilotperioden skulle innebära att den kapacitet och de relationer som nu håller på att etableras riskerar att försvagas innan modellen hunnit bli långsiktigt hållbar. Regionstyrelseförvaltningen bedömer därför att fortsatt finansiering är nödvändig för att vidareutveckla arbetssätten, stärka den geografiska strukturen och säkerställa att SAMLA kan etableras som en långsiktig resurs för lokal och regional utveckling på Gotland.

Mot denna bakgrund kvarstår förslaget om en årlig finansiering om totalt 2,5 miljoner kronor från och med 2027.

Ärendets behandling under mötet
På budgetavstämningen den 5 oktober 2026 föredras ärendet av Åsa Dammström, strateg och Anna Wejde, strateg, regionstyrelseförvaltningen.

Meit Fohlin (S) yrkar att förslag till beslut:

- ”Medel om 1,5 miljoner SEK avsätts årligen för SAMLA – långsiktigt hållbara samverkansformer för landsbygdsutveckling.
- 1 miljoner SEK avsätts årligen för en tjänst inom regionstyrelsen för koordinering och utveckling.” ändras till ”Information om äskandet tas emot. Ärendet hanteras i Mål och budget 2027 – 2029.”

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag med eget ändringsyrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-26
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-04-15
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-09-17